

Er mobilsnak farlig?

Folketinget har afsat penge til forskning i sundhedsrisici forbundet med mobilstråling. Forskningsprojekterne er nu ved at være afsluttede. Den 27. maj bliver resultaterne diskuteret på en international conference, som afholdes af Det Strategiske Forskningsråd. Men er vi blevet klogere?

Kronik af Peter Elvekjær, formand for Det Strategiske Forskningsråd og Philippe Grandjean, formand for Programkomiteen for Ikke-ioniserende Stråling.

I 2003 besluttede Folketinget, at der skulle igangsættes et strategisk forskningsprogram om de mulige sundhedsrisici ved mobiltelefoni. Baggrunden for initiativet var, at man på daværende tidspunkt blev klar over, at man vidste alt for lidt om effekterne af den såkaldte mobilstråling.

Der blev på finanslovene for 2004 og 2005 bevilget 30 millioner kroner til forskning inden for området. Det Strategiske Forskningsråd fik til opgave at administrere puljen. Midlerne blev udbudt over flere uddelingsrunder og ansøgningerne vurderet af førende internationale eksperter på området. Rådet valgte på den baggrund at støtte seks forskningsprojekter.

Nu er forskerne ved at være færdige med deres arbejde og resultaterne præsenteres på en international conference i København den 27. maj.

De seks projekter spænder vidt. Forskerne har blandt andet set på, hvilken effekt mobilstråling har på atomer og molekyler – og på hjernecellerne, hjernefunktionerne og hjernekræft.

I et projekt har forskerne for eksempel undersøgt, hvordan 3. generations mobiltelefoni påvirker hjernefunktionen hos en forsøgsgruppe (unge mellem 15-16 år og voksne mellem 25-40 år). I et andet har man set på, om antallet af kræfttilfælde er højere hos brugere af mobiltelefon.

Programmet havde oprindeligt også til formål at afdække, om mobilstråling var særlig farlig for børn. Det mål har forskerne dog ikke helt kunnet imødekomme, da det af etiske grunde er svært at få tilladelse til at anvende børn som forsøgspersoner.

Hvad er da konklusionen? Er mobilstråling farlig eller er den tværtimod helt uskadelig?

Samlet set har projekterne ikke påvist, at mobilstråling udgør en sundhedsrisiko. Det kunne dermed være nærliggende at konkludere, at mobilstråling ikke udgør noget problem. Helt så enkelt forholder det sig desværre ikke.

Hvis blot et af projekterne havde vist en klar, skadelig effekt, havde situationen været en anden. Men det er som nævnt ikke tilfældet.

Hvor sikre kan vi så være på, at der rent faktisk ikke sker nogen skader? Svaret er desværre, at vi aldrig kan være 100 procent sikre. Det er netop derfor, at vi har brug for ny forskning og dygtige forskere, der løbende kan belyse og overvåge så mange sider som muligt af en given problematik.

Det bedste svar, vi kan give i dag, er derfor, at når projekterne ikke med sikkerhed viser, at mobilstråling er skadelig, vil en eventuel skadelig virkning formentlig kun være af begrænset omfang.

Forskningen har med andre ord ikke frifundet mobilstrålingen. Det havde nogle måske forventet eller håbet, men det er ikke forskningens natur. På samme måde som man heller aldrig vil kunne udelukke, at en begivenhed, som i dag forekommer helt usandsynlig, vil forekomme engang i fremtiden.

Nogen vil uden tvivl mene, at når forskningsprogrammet for mobilstråling ikke giver os et klart og entydigt svar, har pengene været spildt. Men det er efter vores opfattelse en fejlslutning.

For selv om resultaterne ikke frikender mobilstrålingen entydigt og endeligt, har programmet givet danske forskere en langt større viden om en lang række aspekter ved mobilstråling. Til mange af de konkrete spørgsmål, som urolige forældre rejste for fem år siden, kan forskerne i dag svare: "Den problemstilling har vi undersøgt så godt vi kunne. Og der er ikke umiddelbart noget i resultaterne, der viser sikre tegn på, at det er forbundet med en risiko." Bedre svar kan man vanskeligt give.

Også for dansk forskning har nytteværdien været stor.

Før initiativet var der i Danmark kun meget begrænset forskning på dette felt. I dag har vi højt kvalificerede forskere inden for området. Det lykkedes at få kvalificerede ansøgninger fra fremragende forskergrupper, som valgte at benytte deres ekspertise og apparatur til at belyse de mulige sundhedsrisici. Kravet om samarbejde på tværs af faggrænser og institutioner har skabt ny synergi. Pengene har gjort det

muligt at etablere en række kompetente forskningsmiljøer, så danskere forskere i dag er med til at koordinere internationale forskningsprojekter på feltet.

Forskningsprogrammet for mobilstråling er derfor et godt eksempel på, at strategisk forskning kan bidrage til at give dansk forskning et kvalitetsmæssigt løft.

Det Strategiske Forskningsråd støtter forskning, der er til gavn for det danske samfunds fortsatte velstand og vækst eller som bidrager til at løse væsentlige samfundsproblemer. Mange danske virksomheder er helt afhængige af et højt vidensniveau for at kunne klare sig internationalt. Stærke danske forskningsmiljøer er derfor en af forudsætningerne for dansk erhvervslivs konkurrenceevne.

Den forskning, der er gennemført under programmet, udgør naturligvis kun en beskedent del af den samlede internationale forskning. Men den har været med til at sætte Danmark på verdenskortet på dette felt. Dermed vil vi fremover bedre være i stand til at opfange og fortolke den forskning, der foregår i andre lande. Det kan vise sig at være en af de vigtigste gevinster ved programmet.

Forskningsprogrammet for mobilstråling er dermed et godt eksempel på nytteværdien af problemorienteret strategisk forskning – både for dansk forskning og for det danske samfund som helhed.

Læs mere på www.fi.dk